

Știam că sunt abia la început de drum și că ceea ce voiam eu să aflu era foarte greu de realizat, dacă nu chiar imposibil, datorită fricii ce stăpânea pe toată lumea. Înainte de toate, trebuia însă să mă ocup de sănătate, fiind nevoit să mă întorc la Piatra Neamț, pentru a fi văzut de medici.

La policlinică, după un consult destul de sumar, mi s-au făcut formele de internare la dispensarul TBC din oraș, unde m-am bucurat de multă atenție și simpatie din partea personalului medical, când au aflat de unde vin, dar și din partea unui informator pus de Securitate să mă urmărească și chiar să mă provoace la diverse discuții. Dar proasta calitate a informatorului și a celui care l-a trimis la mine, m-a ajutat să-mi dau seama dintru început de mediul în care mă aflam, întrucât chiar a doua zi de la internare am fost vizitat de Ion Cighir, un om care dispăruse din sat încă de când eram copil și despre care nu auzisem decât vorbe neplăcute. A reapărut în sat în toamna anului 1946, venind după câte îmi amintesc din prizonierat, dar nu am avut vreo ocazie să stau de vorbă cu el. L-am recunoscut abia după ce s-a recomandat și a început să mă laude, apoi să-mi spună că și el a făcut parte din grupul FdC din sat, laudând pe legionari și pomenind numele unor țărani, dintre care unii nu avuseseră nici o tangență cu mișcarea legionară. Or, afirmații mai stupide ca cele făcute de acest om erau greu de închipuit. Securistul care-l pregătise și-l trimisese la mine dădea dovadă de o totală necunoaștere a Mișcării Legionare, a modului cum era ea organizată și în special ce erau Frățiile de Cruce. Acel securist care l-a instruit nu știa că la sate nu existau Frății de Cruce și că acestea au fost create nu mai pentru tineretul din școlile secundare. Or, eu cunoșteam foarte bine cum sunt organizate Frățiile de Cruce, scopul și cum se activează în cadrul lor, încât mi-am dat seama imediat de intențiile vizitei lui Ion Cighir, iar minciunile pe care le debita, precum și întrebările provocatoare pe care mi le puneau, plasau în rândul oamenilor de nimic, care nu merită a fi luați în seamă. Nu pot spune că am fost deranjat în gândurile mele și

alarmat de această vizită, fiind obișnuit cu așa ceva, ba chiar așteptam asemenea ocazii, dorind să văd care va fi prima iudă.

Dureros a fost pentru mine faptul că prima iudă era chiar din satul meu, lucru la care nu m-am așteptat, dar care îmi va confirma că decăderea morală a pătruns și în lumea satelor, în acea lume, care de-a lungul istoriei a dovedit că reprezintă temelia acestui neam.

Pentru a ține sub control și populația din mediul sătesc, regimul comunist a folosit teroarea și violența, mergând până la suprimarea celor incomozi, principalele capete de acuzare ce le erau aduse fiind sabotajul sau atitudinea dușmănoasă față de partid, acuzații ce erau ușor de inventat, dar cu urmări grave pentru victime. În susținerea acestei afirmații, voi încerca să prezint câteva cazuri petrecute în satul Unghi, comuna Dragomirești, județul Neamț. În anii 1950-1952, teroarea va ajunge la apogeu, când a fost numit primar al comunei Dragomirești Gheorghe Rusei, un om de o răutate și o cruzime greu de imaginat și care va rămâne în amintirea oamenilor ca cel mai rău om pe care l-a avut această comună. Acesta și-a adunat în jurul său pe cei mai răi oameni din sate, pentru a teroriza apoi întreaga comună. Fărădelegile săvârșite de Gheorghe Rusei, Gheorghe Pocovnicu sau Vasile Păun, care au înspăimântat lumea, vor dăinui multă vreme în amintirea oamenilor din aceste sate.

În satul Unghi, comuna Dragomirești, locuia Gheorghe Juncu, avocat, rămas în satul în care s-a născut, unde avea aproximativ 25-30 hectare de pământ. Fiind o fire retrasă, îi plăcea viața și liniștea de la țară, încât a preferat să se ocupe de agricultură. Nu se certa cu nimeni, nu intra în cârciumi, nu era un om hapsân, dimpotrivă, la el sau la soția lui mulți au găsit sprijinul sau ajutorul de care aveau nevoie, printre care au fost și părinții și bunica primarului Gheorghe Rusei. Se transmiteau pe atunci, în special la posturile de miliție, niște ordine verbale (cu caracter obligatoriu), să se întocmească în fiecare lună, cel puțin câte trei dosare de sabotaj, celor ce erau considerați că ar

constitui o piedică la instaurarea comunismului în țară. Întrucât ordinul era dat pe linie de partid, nici primarii nu erau scuțiți de acest ordin. Unul dintre cei cărora trebuia să i se întocmească un asemenea dosar, după părerea primarului Gheorghe Rusei, era Gheorghe Juncu, cu atât mai mult cu cât fiul avocatului, Gheorghe Gh. Juncu, era condamnat ca deținut politic încă din 1949. Dar au apărut greutăți la întocmirea dosarului, deoarece Gheorghe Juncu fiind avocat știa să respecte și să nu încalce legile țării, chiar și atunci când aceste legi erau nedrepte. Fiind un om cinstit, cu o vârstă destul de înaintată, nu se mai încumeta să înfrunte închisorile și presimțind vremuri grele, a încercat să le ocolească, astfel că bietul om dormea prin stogurile cu paie sau chiar în pădure.

Dar cum oamenii răi nu vor să se dea bătuți, iar dorința de a face rău le întunecă mințile, ticăloșia din sufletul lor va crește până vor inventa o cale de a se răzbuna, iar primarul Gheorghe Rusei împreună cu oamenii lui au găsit-o, hotărând să o pună în aplicare. Sabotajul a fost descoperit. Într-o noapte, primarul Gheorghe Rusei, Gheorghe Pavel Mancaș și Ion Cighir, toți din satul Unghi, s-au dus în satul vecin Vad, la Constantin Popa care avea un trior (mașină folosită pentru separarea impurităților din semințele de plante agricole) și au luat în saci neghina pe care au găsit-o la trior și au semănat-o în ogror cu grâul însămânțat de Gheorghe Juncu. Pentru primarul Gheorghe Rusei, de acum sabotajul comis de Gheorghe Juncu a fost descoperit, iar dușmanul poporului trebuia să-și primească răsplata. În calitatea sa de primar cheamă Securitatea, care sosi cu o mașină și luându-l cu el și pe Căuș, omul de serviciu de la primărie, s-au dus la Gheorghe Juncu pentru a-l aresta. Acesta, bănuind ce îl așteaptă și încercând să se opună arestării, s-a trântit la pământ. Gheorghe Rusei a început să-l lovească cu picioarele în coaste, apoi ordonă lui Căuș să-l ia în spate pentru a-l băga în mașină, primarul continuând a-l lovi pe bietul bătrân până ce acesta nu a mai putut să opună nici un fel de rezistență. Deznodământul a fost destul de tragic, deoa-

rece, spre satisfacția acestui primar terorist, acasă, în locul celui arestat a fost trimis un certificat de deces. Așa a știut acest om să-și arate recunoștința pentru ajutoarele acordate bunicii și părinților lui de către familia Gheorghe Juncu. Dar răutatea din sufletul acestui om nu avea limită, dimpotrivă, în loc să se potolească ea creștea mereu.

Nu era mulțumit că-l băgase în pușcărie și în mormânt pe Gheorghe Juncu, acum voia să o scoată din casă și pe soția acestuia. Împreună cu Jan Secară, rudă apropiată, au început să-i distrugă tot ce avea în jurul casei, i-au luat pământul și toată grădina, au început să o amenințe, să o insulte, doar va părăsi casa și satul. Biata femeie răbda, suportând cu demnitate toate loviturile, dorind să rămână în casa unde-și trăise tinerețea. Deși absolvise școala normală, având diplomă de învățătoare, a renunțat la catedră, dedicându-și viața întreagă gospodăriei, creșterii și educării celor trei copii. Cum soțul și fiul erau la închisoare, tot greul gospodăriei, deja distrusă, rămase pe umeri ei, dar la care nu putea să renunțe, fiind singura sursă de existență pentru ea. Văduva lui Gheorghe Juncu era încredințată că numai rămânând în casa ei, va mai putea să-și ajute fetele să termine liceul. Dar o idee diabolică apare în mințile lui Gheorghe Rusei și a lui Jan Secară și anume aceea de a o lăsa fără apă. Dorind parcă să demonstreze de câtă ticăloșie sunt în stare, într-o dimineată, când femeia se duce să ia apă din fântână, găsește în fundul acesteia un câine mort. Lovitura a fost groaznică. Numai niște oameni fără suflet, că-rora Dumnezeu le-a întunecat mințile, au fost în stare să facă o asemenea faptă, cu atât mai mult cu cât prin apropiere nu mai era nici o sursă de apă. A se îndepărta de casă sau a se duce prin sat după apă era peste puterile ei. Nu poate fi trecut cu vederea nici faptul că femeia era îngrozită în urma amenințărilor primite, încât îi era teamă să se îndepărteze de casă, sau să lase gospodăria singură. Copleșită de teamă, de răutatea unor oameni, dar mai ales de acea mârșavă faptă prin care i-a fost luat dreptul la o cană de apă, biata femeie a trebuit să-și

părăsească munca ei de o viață, să se rupă de tot trecutul ei și să plece din sat la mama ei. Deși lumea din sat era revoltată, știind că această mârșăvie este opera lui Gheorghe Rusei și Jan Secară, toți tăceau deoarece teroarea le pusese lacăt la gură.

Dar cum Dumnezeu le vede pe toate și nu uită nimic, când a crezut de cuviință, a făcut lumină și în acest caz chiar prin gura păcătosului. După un oarecare timp Jan Secară se îmbolnăvește și după cum spun oamenii din sat nu putea muri, având ceva pe suflet. Într-o zi, trimite vorbă la niște oameni din apropiere să vină până la el pentru a le mărturisi ceva. Când au venit oamenii, le-a povestit cum s-a hotărât să se arunce un câine în fântâna lui Gheorghe Juncu și că el a făcut această ispravă. După ce a mărturisit detaliat această mârșăvie, a putut să-și dea sufletul.

Dorința de a face rău a pus stăpânire pe acești oameni, tot așa cum drogurile pun stăpânire pe cei ce le folosesc, devenind cu timpul o obișnuință de care nu se mai pot despărți. Pentru a-și satisface aceste dorințe diavolești, se vor îndrepta către Ion Juncu, rudă cu Gheorghe Juncu, tot din satul Unghi, care revoltat de arestarea fiului său, elev în clasa a VI-a de liceu, devenise un dușman al regimului comunist. Această atitudine nu putea fi trecută cu vederea de primarul Gheorghe Rusei, mai ales că avea și posibilitatea de a se remarca în fața celor din conducerea partidului. Întrucât lui Ion Juncu nu au putut să-i inventeze o acțiune de sabotaj, au folosit metoda provocării și a „tragerii de limbă” în fața unui pahar de băutură. În susținerea acestei afirmații, redau doar câteva rânduri din sentința nr. 644 din 24 iulie 1950, prin care Ion Juncu este condamnat la 8 luni închisoare. Citez din sentință ... „În cursul lunii decembrie 1949, când se afla în cooperativa comunei și după ce consumase o cantitate de alcool, inculpatul s-a dedat public la manifestări ostile regimului de dictatură populară, afirmând că în curând se vor schimba timpurile ...” Tot Gheorghe Rusei a fost acela care a avut o contribuție hotărâtoare la arestarea acestui om și el va fi acela care îl va băga forțat pe

Ion Juncu în mașina Securității, pentru a nu mai vedea satul și familia niciodată. Va muri în închisoarea din Gherla, în camera 99, fără ca fiul său, care se afla în altă cameră din aceeași închisoare, să fi aflat de prezența tatălui în aceeași temniță, auzind despre acest lucru numai după moartea părintelui său. Certificatul de deces trimis la primăria comunei Dragomirești a ajuns toamna, dar primarul Gheorghe Rusei l-a reținut, pentru a-l înmâna familiei în prima zi de Crăciun, satisfăcându-și plăcerea bolnăvicioasă de a cauza supărări cât mai mari.

Mândru de faptele sale și văzându-se apreciat de partid, Gheorghe Rusei se credea o mare personalitate, crezând că va rămâne multă vreme în amintirea oamenilor ca un mare revoluționar, dar a rămas doar ca un terorist ticălos. Pentru a se deosebi de ceilalți primari, a luat de la CAP o șaretă și un cal, plimbându-se mândru prin sate, având tot timpul în buzunar un pistol, pentru a amenința pe cei care nu voiau să accepte colectivizarea, dar mai ales pentru ca lumea să știe că are armă și să nu încerce cumva să-l bată. În acest timp nevastă-sa, pentru a nu se lăsa mai prejos și nereușind să se impună în fața femeilor prin amenințări, își cumpăraseră un capot de casă lung, cu care se ducea la prășit, vrând să demonstreze celorlalte femei ascensiunea ei rapidă sub regimul comunist. Dar cum țăranul român continuă a fi hâtru și în vremuri grele, s-a iscat o adevărată controversă între ei, în legătură cu capotul „primăritei” (așa cum îi spunea toată lumea). Unii susțineau că și-a cumpărat capot lung pentru ca soarele să nu-i „pârlească piciorușele”, în timp ce alții argumentau că poartă acest veșmânt pentru a nu i se vedea călcăile crăpate. După discuții aprinse, dar și datorită firii împăciuitoare a țăranului român de a se pune capăt acestei dispute, au fost acceptate ambele afirmații, încât toată lumea a fost mulțumită și liniștea s-a restabilit în sat.

Cu timpul, Gheorghe Rusei și-a găsit și în celelalte sate din comună oameni pe măsura lui, cu ajutorul cărora a terorizat populația, mai ales în timpul colectivizării. Mă limitez a menționa doar pe Gheorghe Poșcovnicu, Constantin Năsoi, Vasile Păun.